

Силабус курсу

«Аналіз ризикоорієнтованих операцій»

Рівень вищої освіти – **другий (магістерський)**
Ступінь вищої освіти – **магістр**
Освітньо-наукова програма: **«Міжнародний облік»**
Кількість кредитів ECTS – **5**
Рік навчання – **2**, семестр – **3**
Мова викладання – **українська**
Кафедра обліку і оподаткування

Керівник курсу

Прізвище ім'я по-батькові – **к.е.н., доц. Яцишин Світлана Романівна**
Контактна інформація – **svitya@wunu.edu.ua ; +380509853901**

Опис дисципліни

Дисципліна «Аналіз ризикоорієнтованих операцій» покликана цілеспрямовано формувати навички оцінювання ризикових операцій суб'єктів господарювання та практичних моделей аналізу ризикоорієнтованих операцій з формуванням шляхів їхньої реалізації на практиці з використанням прогресивних форм; теоретичні та методичні положення системи управління ризиками, а також відносини, що формуються в процесі управління

Метою вивчення дисципліни є систематизація концептуальних положень, формування наукового світогляду, цілісного уявлення, поглиблення та систематизація знань щодо аналізу, оцінювання, моделювання ризиків на сучасному етапі розвитку економіки та набуття навичок практичного застосування (з використанням ІТ) конкретних аналітичних методів і моделей дія вибору кращих, у певному сенсі, альтернатив та пошуку ефективних управлінських рішень у прикладних проблемах економіки та бізнесу.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Невизначеність в конкурентному середовищі як першоджерело ризику. Концепція ризику в діяльності економічних систем	Розуміти поняття ризику та ризикових операцій, знати їх класифікацію та фактори, що зумовлюють виникнення ризику.	Тести, питання
4 / 4	2. Основні положення прийняття рішень в умовах ризиковості господарських операцій	Знати принципи прийняття рішень за умов економічного ризику. Вміти здійснювати оцінку варіантів управлінських рішень з урахуванням ризику.	Тести, питання
4 / 4	3. Управління економічними ризиками як невід'ємна складова діагностики суб'єктів господарювання	Знати принципи управління ризиками. Вміти розробляти програму управління ризиками.	Презентація лекції, тести

4 / 4	4. Аналіз та методи оцінювання ризику	Знати методи оцінювання ризикоорієнтованих операцій. Вміти використовувати: статистичний метод аналізу ризику, метод аналізу доцільності витрат, експертні методи оцінювання ризику, інтегральне оцінювання ризику, комплексне оцінювання ризиків тощо.	Кейси, задачі, підсумкове тестування
4 / 4	5. Особливості оптимізації ризиків та мінімізації негативних наслідків їх дії	Знати основні прийоми зниження ступеню ризику їх диверсифікації, сфери застосування.	Тести, питання
4 / 4	6. Ризик-менеджмент в системі аналізу ризикоорієнтованих операцій	Знати загальні положення ризикменеджменту. Вміти розробляти стратегію ризик-менеджменту ризикоорієнтованих операцій.	Тести, питання
4 / 4	7. Ризики незалежного аудиторського контролю як складової оцінки діагностики функціонування підприємств	Вміти здійснювати аналіз моделей аудиторського ризику та факторів, які впливають на величину аудиторського ризику	Задачі, тести

Рекомендована література

Основна література:

1. Аудит: підручник (у двох частинах) / за ред. В. І. Грушко / О. М. Брадул, В. А. Шепелюк, С. Б. Ільїна, М. О. Юнацький, А. П. Хорошенко, 4-те вид. доп. і перероб. К. : Видавництво Ліра-К, 2019. 324 с.
2. Боровик М.В. Ризик-менеджмент : конспект лекцій. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків :ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 65 с
3. Герасимчук Н. А., Мірзоєва Т. В., Томашевська О. А. Економічні і фінансові ризики: навч. посіб. 2-е вид. Київ: Компринт, 2018. 366 с.
4. Демченко Г. В. Ризик менеджмент : конспект лекцій. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 74 с.
5. Електронний аудит сучасна форма електронного контролю (світові тенденції та етапи запровадження) ≈ Electronic audit modern form of electronic control (global trends and stages of implementation): навч. посіб. / за заг. ред. Г. М. Білецької. К: Алерта, 2018. 206 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 122). URL: http://ndi-fp.nusta.edu.ua/files/doc/2018_NDI_Elektronniy_audit.pdf
6. Жидєєва Л. І. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством (організацією, установою) : навч. посіб./ Л. І. Жидєєва, О. П. Колісник ; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 178 с. (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 64). URL : http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/51111/1/4711_IR.pdf
7. Задорожний З.-М. В., Мельничук І. В., Омецінська І. Я., Фаріон В. Я. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 220 с.
8. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
9. Kabachenko, D., Korchynska, O., Churikanova, O., Yatsyshyn S. Management decisions as a factor of prevention and mitigation of internal risks. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2022. Vol. 22, №11, pp. 771-777. URL: http://ijcsns.org/07_book/html/202211/202211107.html
10. Калініченко З. Д. Ризик-менеджмент: навчальний посібник. Дніпро: ДДУВС, 2021. 224 с.

11. Кравченко М.О., Бояринова К.О., Копішинська К.О. Управління ризиками: навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432 с
12. Романів Р.В. Професійне судження бухгалтера та облікова політика : нормативно-правовий аспект. *Бухгалтерський облік та аудит*. 2018. № 4. С.42-49.
13. Романів Р.В. Принципи оцінки нематеріальних активів: бухгалтерські ризики та застереження застосування. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 4. С.161-166.
14. Стешенко О. Д. Ризикологія: Навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 180 с.
15. Яцишин С. Р. Ризики діяльності суб'єктів господарювання: виявлення та методичний інструментарій управління в системі бухгалтерського обліку. Стан і перспективи розвитку бухгалтерського і управлінського обліку в умовах глобалізації : моногр. / [З-М. В. Задорожний, Я.Д. Крупка та ін.] ; за наук. ред. д.е.н., проф. З-М. В. Задорожного. Тернопіль : ВПЦ «Університетська думка» 2020. С.197-206.
16. Crouhy M., Galai D., Mark R. Risk management – McGraw-Hill, 2011. – 717 p.
17. Stanton T. Enterprise Risk Management. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=voGyHN-tWMg>
18. Top 10 operational risks for 2018. URL.: <https://www.risk.net/risk-management/5424761/top-10-operational-risks-for-2018>
19. Risk Identification and Analysis. URL.: <https://www.nap.edu/read/11183/chapter/6>
20. Yatsyshyn S. Accounting policy regarding the risks of business entities. *Public Policy and Accounting*, (2(6), 18–24. [https://doi.org/10.26642/ppa-2022-2\(6\)-18-24](https://doi.org/10.26642/ppa-2022-2(6)-18-24).

Додаткова література:

1. Кривда О. В. Якісний аналіз ризиків діяльності сучасного підприємства хімічної промисловості. *Актуальні проблеми економіки та менеджменту*. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. Східноукраїнський інститут економіки та управління. Запоріжжя : ГО «СІЕУ», 2019. С. 93-97.
2. Романів Р. В. Формування професійного судження в умовах виникнення бухгалтерських ризиків. *Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні*. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції Тернопіль, 2018. С.188-190.
3. Філоненко Є. Аналіз ризиків. На чому базується реалізація інфраструктурних проєктів. 2020 URL:<https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/analiz-rizikiv-na-chomu-bazuetsya-realizaciya-infrastrukturnih-proektiv.html>
4. Яцишин С. Р. Ризикоорієнтовані операції в системі обліку: поняття, типологія, методи визначення. *Сучасні детермінанти фіскальної політики : локальний та міжнародний вимір* : III Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 10 вересня 2019 р.] Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С.304-307.
5. Яцишин С. Р. Види аналізу ризико-орієнтованих операцій та його складові. *Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні*: матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 22 травня 2020 р.] Тернопіль : ТНЕУ, 2020. С.227-229.
6. Яцишин С. Р. Невизначеність як причина виникнення ризику. *Вектори розвитку науки і бізнесу в глобальному середовищі: тренди та перспективи* : матеріали Національної науково-практичної конференції [м. Тернопіль, 7 листопада 2019 р.]. / редкол. : П. Р. Пуцентейло, Р. Ф. Бруханський, Н. П. Чорна [та ін.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. С. 254-256.
7. Яцишин С. Р. Групування та класифікація видів невизначеності функціонування підприємств в конкурентному середовищі. *Соціально-економічні проблеми сучасності*: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції [м. Маріуполь, 31 травня 2020 р.]. Маріуполь, 2020. С. 52-56.
8. Яцишин С. Р. Прийняття рішень в умовах невизначеності та економічного ризику: принципи і підходи *Облік, оподаткування і контроль : теорія та методологія* : зб. матеріалів VII міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. [м. Тернопіль, 12 червня. 2020 р.] / Тернопіль, 2020. С. 65-68

9. Яцишин С. Р. Управление риском: сущность и формирование стратегии. *The world of science and innovation*. Abstracts of the 4th International scientific and practical conference. November 11-13, 2020. Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2020. Pp. 1001-1007. URL: <https://sci-conf.com.ua/iv-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-the-world-of-science-and-innovation-11-13-noyabrya-2020-goda-london-velikobritaniya-arhiv/> <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/39083>
10. Яцишин С. Р. Економічна сутність, характеристика та імперативи розвитку поняття невизначеності соціально-економічних систем. *Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конференції [м. Кропивницький, 25 листоп. 2020 р.] Кропивницький : Ексклюзив-Систем, 2020. С.401-404
11. Яцишин С. Р. Інтегральне оцінювання як метод визначення рівня ризикованості господарської діяльності в управлінні бізнес-організацією. *Обліково-аналітичні й статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці*. XVI Всеукраїнська науково-практична Інтернет конференція [м. Ірпінь 30 листопада-04 грудня 2020] Ірпінь, 2020 http://kafstat.at.ua/konferens2/section/jacishin_tezi.pdf
12. Яцишин С. Р. Оцінка ризико-орієнтованих операцій у процесі їх аналізу. *Трансформація бухгалтерського обліку, аналізу та контролю в умовах соціально-економічних викликів* : матеріали Міжнар. круглого столу [Тернопіль, 28 трав. 2021 р.]. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. Т. 1. С. 176-179.
13. Яцишин С. Р. Ризики у формуванні облікової системи. *Фінансово-економічна платформа парадигмальних змін повоєнного розвитку України*: Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції присвяченої пам'яті проф. Войнаренка Михайла Петровича [27-28 жовтня 2022 року, м. Хмельницький]. Хмельницький: ХНУ, 2022. С.273-275
14. Яцишин С. Р. Облікова політика як джерело забезпечення від ризиків діяльності господарюючих суб'єктів. *Актуальні питання економіки, фінансів, менеджменту та права в сучасних умовах*: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції [Рівне, 10 січня 2023 р.]. Рівне: ЦФЕНД, 2023. С.41-43 <http://www.economics.in.ua/2023/01/blog-post.html>
15. Yudkowsky E. Cognitive biases potentially affecting judgement of global risks. *Global Catastrophic Risks*, eds. Nick Bostrom and Milan Cirkovic. 2008. P. 91-119.
16. Feuer Z., Weissman Z. Smart factory – The factory of the future. *JEC Composites Magazine*. 2018. No 55 (118). P. 17-19.
17. Khaoula, F., Dabboussi, M. (2019). The moderating effect of the board of directors on firm value and tax planning: Evidence from European listed firms. *Borsa Istanbul Review*. Vol. 19, Issue 4, December 2019, pp.331-343 URL: <https://doi.org/10.1016/j.bir.2019.07.005>
18. Rathore Shirin. *International Accounting*. PHI Learning Pvt Ltd. 2019. 506 p.
19. 6 steps to start using data analytics for risk assessments. Mar 28, 2019 IT, Risk. URL.: <https://www.wegalvanize.com/risk/data-analytics-risk-assessments>
20. Integrity risk analysis. More where necessary, less where possible. URL.: <https://www.toezicht.dnb.nl/en/binaries/51-234068.PDF>
21. Lavanya N., Malarvizhi T. Risk analysis and management. URL.: <https://www.pmi.org/learning/library/risk-analysis-project-management-7070>
22. Rumyantseva V. M. Risk-oriented approach as the basis for the corporate accounting policy formation. *Accounting. Analysis. Auditing*. 2018; 5(4): p.120-130. // URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/risk-orientirovanny-podhod-kak-osnova-formirovaniya>

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Усі письмові роботи (реферати, наукові доповіді) перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20 %. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (Теми 1-4) – тести, поточне опитування	30
Модуль 2 (теми 5-7) – задачі, тести, поточне опитування	40
Модуль 3 (теми 1-7) – підсумкова оцінка за комплексне практичне індивідуальне завдання	30
Всього	100

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом